

Het is veiliger, ondanks de politie

Interview

Marc Schuilenburg

Criminoloog

De criminaliteit is weer gedaald. Dankzij preventie.

Door onze redacteur
Marcel Haenen

AMSTERDAM. Nederland wordt nu wel heel snel veiliger. In tien jaar tijd is het aantal geregistreerde misdrijven niet zo snel gedaald als vorig jaar, maakte het CBS gisteren bekend. Marc Schuilenburg, docent strafrecht en criminologie van de Vrije Universiteit te Amsterdam, zegt dat dit niet te danken is aan strengere straffen of beter politietoediening. Nee, het is niet de aanpak van misdaad, maar het voorkomen daarvan dat steeds beter gaat.

Als de huidige trend zich voortzet,

zitten we dan over een jaar of tien zonder criminaliteit?

„Het is opvallend dat de geregistreerde criminaliteit al tien jaar een daling toont. Niet alleen in Nederland, maar ook in omliggende landen. In de Verenigde Staten is dit zelfs al sinds 1990 het geval. In New York bijvoorbeeld zien we dat dit niet alleen geldt voor zaken als autodiefstal, maar ook voor zware misdaden als moord en inbraak, die wel met 80 procent dalen. Het is een westerse trend. We gaan langzaam terug naar een omvang van de misdaad die gelijk is aan die van begin jaren negentig.”

Hoe verklaart u de daling?

„Het komt onder andere door preventieve maatregelen. De overheid is bijvoorbeeld gaan samenwerken met woningbouwcorporaties om sloten te verbeteren. Burgers installeren zelf camera's om zich beter te beschermen. En de vergrijzing neemt toe; dat helpt als je weet dat vooral jongeren criminaliteit plegen.”

MISDRIJVEN

Minder aangiftes

8 procent

minder misdrijven registreerde de politie in 2014, vergeleken met het jaar ervoor. Dat is de sterkste daling van de afgelopen tien jaar. Vooral de zogenaamde *high impact crime* (woninginbraak, straatroof, overval en geweldsdelicten) nam in 2014 af. Dit maakt het CBS bekend.

1 miljoen

misdrijven registreerde de politie vorig jaar. Mensen deden 174.000 keer aangifte van een high impact delict, 12 procent minder dan in 2013. Het aantal aangiftes van straatroof en overvallen daalde het hardst, beide met 23 procent. Woninginbraak daalde met 19 procent.

Hebben strengere straffen en het punitief populisme, zoals u de roep om law and order noemde, geholpen?

„Nee er is geen enkel causaal verband tussen zwaardere straffen en dalende misdaad. Kijk maar naar het buitenland. De doodstraf in de VS schrikt niemand af.

„Wat wel heeft geholpen, is de ISD-maatregel [Inrichting Stelselmatige Daders] die sinds 2004 van kracht is. Voortaan kunnen draaideurcriminelen maximaal twee jaar worden vastgehouden. Overigens is het zo dat de misdaadcijfers niets zeggen over ingewikkelde vormen van criminaliteit: milieudelicten, fraude, handel met voorkennis of cybercrime. Over het succesvol aanpakken van dit soort moderne misdaad hoor je veel minder.”

Is het niet eigenaardig dat de misdaadcijfers dalen terwijl de politie naar eigen zeggen al jaren vooral druk is met de reorganisatie van de eigen winkel?

„Ja de politie verkeert door de vor-

ming van de Nationale Politie in een waanzinnig improductieve periode. Ze is vooral met de eigen sores bezig en minder met rechercheren. We moeten dan ook af van het idee dat de politie veel invloed heeft op de misdaad. De politie lost ook maar een kwart van de geregistreerde misdrijven op. Dat is erg laag, zeker in vergelijking met bijvoorbeeld omliggende landen. We hebben ook een raar idee dat politici hierop invloed kunnen uitoefenen: 'stem op mij, dan los ik uw criminaliteit op.' Dat is bedrog.”

De gevoelens van onveiligheid blijven ondanks het goede nieuws hoog.

„Ja, een op de drie mensen voelt zich niet veilig. Het is ook opvallend dat bewindslieden vrijwel nooit cijfers over dalende misdaad politiek uitventen. Je wilt er geen stemmen mee als je zegt dat het veiliger wordt. Zelfs de vorige minister van Veiligheid en Justitie, Ivo Opstelten, claimde nooit credits. Hij bleef maar doen alsof we permanent in een staat van oorlog verkeren.”